

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över Statskontorets rapport En översyn av övervakningsnämndernas organisation (STK 2026:1)

Ert dnr Ju2026/00214

Domstolsverket har granskat rapporten mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, det vill säga utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten generellt.

Domstolsverket lämnar följande synpunkter.

I lokalhänseende finns förslag i rapporten där det som ett av flera alternativ föreslås att lokaler hos Sveriges Domstolar tas i anspråk. Det gäller dels för den nya föreslagna myndighetens kansli där förslag finns om att det ska placeras på Domstolsverkets huvudkontor i Jönköping, dels att själva övervakningsnämnderna ska använda lokaler vid företrädesvis tingsrätterna på ett 25-tal orter.

När det gäller *övervakningsnämnderna* bör det noteras att nämnderna visserligen leds av domare som har ordförandeskapet i nämnden som en bisyssla, men att nämnderna annars inte har någon egentlig koppling till Sveriges Domstolar. Sakligt sett finns det däremot en tydlig stark koppling till frivården inom Kriminalvårdens organisation. Det bör noteras att övervakningsnämndernas beslut i ett senare skede många gånger blir föremål för rättslig prövning vid just tingsrätt av olika sanktioner vid misskötsamhet av ådömd skyddstillsyn eller övervakning efter villkorlig frigivning från fängelsestraff.

Mot denna bakgrund kan det invändas att det principiellt är mindre lämpligt att övervakningsnämnderna sammanträder just i domstolens lokaler. I rapporten talas om att det är önskvärt med en tydlig gräns mot Kriminalvårdens verksamhet, men det förtjänar att framhållas att det är minst lika viktigt att en gräns sätts mot tingsrätternas oberoende dömande verksamhet. Redan detta talar således mot att tingsrätternas lokaler används av övervakningsnämnderna.

Tingsrätternas *lokaler* är vidare i första hand anpassade för domstolens eget behov och det finns utsättningsschema för målen där lokalutrymmet är en viktig parameter. I andra hand kan en tingsrätts lokal behöva användas av

annan domstol eller hyresnämnd som har lokalbehov som inte alltid kan tillgodoses inom ramen för den egna organisationen. På många håll finns det också en brist på förhandlingssalar. Om även övervakningsnämnderna skulle använda tingsrätternas lokaler ökar konkurrensen om lokalutrymme. Detta kan leda till negativa effekter för domstolarnas effektivitet i avgörandet av mål. Detta talar med styrka mot att övervakningsnämnderna skulle få använda tingsrätternas lokaler.

Ur *säkerhetsmässig* synpunkt skiljer sig knappast övervakningsnämndernas förhandlingar från tingsrätternas genomsnittliga mål. Ett användande av tingsrätternas lokaler för övervakningsnämndernas behov leder därför inte generellt till ökad säkerhetsmässig exponering av tingsrätterna. Däremot skulle att en något ökad belastning uppstå eftersom det blir fler sammanträden och därmed fler personer som ska passera in genom säkerhetskontroll och som sedan befinner sig i tingsrätternas allmänna utrymmen. Beroende på den enskilda tingsrättens storlek och övervakningsnämndens behov av förhandlingar kan personalresurserna för främst ordningsvakter påverkas i ökande riktning.

När det gäller *den nya myndighetens kansli* och eventuell placering av detta på Domstolsverkets Jönköpingskontor så bedöms det inte ge upphov till en säkerhetsmässig exponering som i någon nämnvärd utsträckning är större än den som Domstolsverket redan har. Myndighetens kansli är nämligen, till skillnad från övervakningsnämnderna, inte ett organ som normalt kommer att ta emot Kriminalvårdens besökare. Det utrymme som kansliet skulle disponera behöver avskiljas på ett betryggande sätt från Domstolsverkets egna lokaler. Överväganden kan behöva göras vad gäller IT-stöd och IT-säkerhet. Härutöver är det en praktisk fastighetsfråga om det finns lokalutrymme och i så fall hur lokal för kansliet ska inrättas.

Domstolsverket vill även lyfta att ju fler verksamheter som verket behöver hantera och planera för i beredskapshänseende desto svårare och mer komplext blir det uppdraget. En fråga som uppkommer är till exempel om Domstolsverket också ska planera utifrån ett beredskapsperspektiv för övervakningsnämndens kanslipersonal?

Sammanfattningsvis avstyrker Domstolsverket rapportens förslag om att lokaler hos Sveriges Domstolar tas i anspråk.

Det nämns i rapporten att det finns svårigheter med att rekrytera personer med domarerfarenhet till uppdragen som ordförande och vice ordförande i övervakningsnämnderna. Vidare att en av flera bidragande faktorer till rekryteringsproblemen kan vara att regeringen inte har justerat arvoden till ordförande och vice ordförande sedan 2016. Domstolsverket instämmer i bedömningen att det kan vara en bidragande orsak.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Peter Islander. Föredragande har varit juristen Karin Wennberg Boberg.

Peter Islander

Karin Wennberg Boberg